

No. 73037

Bijl.: een

Betr.: "Vredesdag".

G E H E I M.

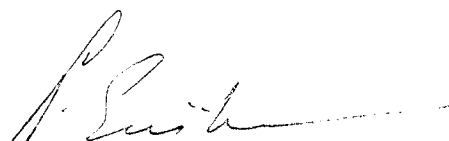
Hiermede veroorloof ik mij Uwe Excellentie aan te bieden een kort overzicht, betreffende de voorbereiding van de "vredesdag" op 2 October j.l., waarvan de viering door het permanente comité van het Wereldcongres voor de Vrede te Parijs werd uitgeschreven.

Een verslag van het verloop der vergaderingen op 2.10.1949 werd opgenomen in het weekoverzicht no. 42/1949.

Dit is de tweede internationale manifestatie voor de vrede, waaraan door Nederlanders werd deelgenomen. De eerste maal betrof het Wereldvredescongres te Parijs van 20 tot en met 24 April 1949.

Aan de Minister van Binnenlandse Zaken en de Minister van Buitenlandse Zaken werd gelijkluidend bericht.

/HET HOOFD VAN DE DIENST/

Mr. L. Einthoven.

Aan Zijne Excellentie
de Minister-President,
Plein 1813 no. 4,
te
'S-GRAVENHAGE.

Volkomen passend in het kader van de huidige Russische vredespolitiek werd op het 2e Congres van het Wereld Vakverbond, gehouden te Milaan van 29 Juni tot 10 Juli 1949, door de voorzitter van de Centrale Raad van de Sovjet-vakverenigingen, Koesnetsow, het plan naar voren gebracht om op korte termijn te komen tot een grote, internationale demonstratie voor de vrede. Het congres kwam overeen, dit voorstel aan het permanente comité van het Parijse Vredescongres voor te leggen.

Dit comité, te Parijs in vergadering bijeen op 29 Juli 1949, besloot, in Overleg met vertegenwoordigers van het Wereld Vakverbond (WVV), de Internationale Democratische Vrouwenfederatie (F.D.I.F.), en de Wereldfederatie van Democratische Jeugd (W.F.D.Y.), de 2e October als "vredesdag" aan te wijzen.

Was de basis, waarop de communistische vredesactie was opgebouwd sinds het congres voor de vrede te Parijs in April 1949, verbreed door de inschakeling van arbeiders-, vrouwen-, jeugd- en andere organisaties, door dit besluit werden de leden dier organisaties voor de eerste maal opgewekt, in groot verband actief naar buiten op te treden.

Het Nederlandse Organisatiecomité voor de Vrede (secretariaat Jacob Haakon STOFIJN, geboren 11.2.1915 te 's-Gravenhage, wonende te Amsterdam) maakte reeds in het begin van September 1949 door middel van een oproep, welke aan diverse nieuwsbladen werd toegezonden, alsmede door het verspreiden van een "vredesmanifest" een aanvang met het organiseren van plaatselijke vredescomités. De E.V.C. was de eerste organisatie, welke haar instemming met de oproep betuigde. De later volgende Nederlandse Vrouwen Beweging gaf te kennen de actie te zullen ondersteunen o.m. door het verzamelen van 20.000 handtekeningen.

Het heette, dat personen van onverschillig welke gezindte of overtuiging actief behoorden mede te werken aan de strijd tegen het dreigende oorlogsvaar en voor de vrede tussen de volkeren. Dat echter in feite de organisatie geheel in handen der communisten lag, bleek uit de omstandigheid, a: dat op diverse besloten vergaderingen van de CPN en van geestverwante organisaties in den lande omlijnde instructies werden gegeven over de samenstelling der vredes-comités. Bekende communisten, zo werd bepaald, mochten daarin geen zitting nemen, doch er moesten zoveel mogelijk neutrale figuren naar voren geschoven worden, predikanten e.d., dan wel communistisch georiënteerde personen, die echter geen lid van de CPN mochten zijn. Achter de schermen zou de partij de leiding stevig in handen houden;

b: dat alleen De Waarheid in positieve zin veel aandacht aan de actie besteedde en een dikwijls van de feiten afwijkende kenschetsing gaf van de in de comité's zitting hebbende personen;

c: dat de EVC de enige medewerkende vakbond was;

d: dat uit de op 2 October bekend geworden samenstelling van vele comité's bleek, dat daarin naast minder bekende CPN-leden vooral de mantelorganisaties, met uitzondering van de Organisatie van Progressieve Studerende Jeugd (O.P.S.J.), sterk vertegenwoordigd waren.

De wijze, waarop de propaganda voor de vredes-actie werd gevoerd, gaf blijk van weinig kiesheid. Op de intekenlijst voor adhaesiebetuigingen prijken namen van personen, die zich niet voor de actie hadden uitgesproken. Te Arnhem had men zelfs de naam van een reeds in 1943 overleden man op de lijst geplaatst.

In enkele plaatsen is men er in geslaagd ook niet-communisten voor de vredesbeweging te activeren (bv. te Alkmaar, Amsterdam, Bussum, Groningen, Rotterdam en Schiedam). Zulks was echter uitzondering.

Elk politiek evenwicht in de comité's was zoek. In enige gemeenten, o.a. Leeuwarden en Hengelo, hebben enkele personen, die de goeder trouw hun naam ter beschikking hadden gesteld, zich later teruggetrokken. Hieraan zal de waarschuwing, welke in sommige persorganen tegen de communistische opzet van deze vredes-actie werd geplaatst, wel niet vreemd zijn geweest. Dat deze handelwijze de organisatoren aanleiding gaf tot een scherpe veroordeling, behoeft geen betoog.

Tot de beoogde definitieve organisatie voor de vrede is men inmiddels nog niet gekomen. De comité's, die vrijwel alle het predicaat "voorlopig" droegen, waren opgericht, waar de omstandigheden dit enigermate begunstigen. In Friesland, Groningen en Limburg bv., werden provinciale comité's gevormd, terwijl men in Amsterdam, behalve een stads-comité, ook wel buurt en bedrijfs comité's had gevestigd. Op enkele vergaderingen werd de voorbereiding van een Nederlands Vredes-congres aangekondigd. Naderhand bleek, dat dit gehouden zal worden op 10 en 11 December 1949 te Amsterdam. Op dit congres zal de vorming van een "voorlopige vredesraad" worden besproken.

De voor zaal- en terreinhuur benodigde gelden werden geput uit de opbrengst van collecten, welke men bij de vergaderplaats hield. De kosten voor het drukken van pamfletten e.d. worden door de optredende organisaties gezamenlijk gedragen. Het Nederlandse Organisatiecomité voor de Vrede deelde nl. in een verklaring mede, dat het wegens geld gebrek niet in staat was om zelf op grote schaal affiches te laten vervaardigen.

Het contact, dat tussen het Nederlandse Organisatiecomité en soortgelijke instanties in het buitenland bestaat, bleek o.m. uit de deelname van 276 Nederlandse jongeren, voornamelijk leden van het A.N.J.V., aan de Vredesdemonstratie te Brussel op 16 October j.l.

Tenslotte zij vermeld, dat op 12 en 13 November a.s. te Amsterdam een congres voor "Onderwijs en Vrede" zal worden gehouden. Volgens vertrouwelijke mededelingen wordt dit congres door de (communistische) C.P.S.J. belegd.